

УВОД

Поред личног афннитета за моделе фантастичне садржине, на Андерсеново одређење да се посвети писању бајки, утицала су и књижевна клима и уметнички укуси времена у коме је живео и стварао. „То је доба европске роматике, литерарног и уопште уметничког правца који услед његове разноликости није могуће дефинисати другачије него историјски, и то као побуну ове литературе против рационализма и строге усмјерености класицизма;" (Видмар 1963: 131). Карактер немачког романтизма био је нарочито подстицајан за онај део Андерсенове личности која га је чинила чудаком и особењаком и изузетно емотивном личношћу, чија ое природа испољавала у необичном понашању, а расположење непредвидивим крајностима. Таква природа лакше се исказивала у бајци него у роману, јер је садржина и форма бајке подеснија да се у фантастичним садржајима и ликовима прикрију особине своје личности.

Андерсен у почетку пише под утицајем немачких ромактичара, да би се доцније посветио стварању бајковитих модела у којима је остварио властити стилски израз. „Његова књижевна појава означава другачије путеве у стварању бајке, нова виђења света одраслих, али и ново сагледавање детињег света и умаа (Смиљковић 1999: 64). Бајке које су преведене на преко 60 језика света, донеле су му славу и богатство. Пише и романи, драме, песме и путописе, обилази велике европске земље и градове, а стиже и до Азије; дружи се са Хајнеом, Тиком, Дикенском, Игоом и другим великанима европске литературе, постаје редовни професор и човек од општег угледа, који ће 1842. године, алудирајући на сопствену судбину у бајци Ружно паче написати: „Ништа не смета што се неко родио у пачјем гнезду, само кад се излегао из лабуђег јајета".

1. Андерсонове бајке

Свој највиши домет уметничка бајка је достигла у делима Андерсена, коме по мишљењу многих критичара припадају највеће заслуге за развој овог књижевног жанра. За Пола Азара, Андерсен је „краљ дечјих писаца", јер нико пре њега није могао толико „продрети у душу бића и ствари". Доброљубов ће рећи да стварност у његовим причама добија „поетички карактер", а оне „ипак не плаше дечју машту свакаким бауцима и тамним силама". Андерсен се надовезује на Тика и Хофмана, на браћу Грим и друге немачке романтичаре. Његове бајке „поред бајки Едварда Мерикеса, убрајају се у уметнички најпознатије бајке у периоду бидермајера" (Група аутора, 1990: 129).

Инспирацију за своје приче Андерсен је налазио у свакодневним догађајима и обичним детаљима и стварима, а јунаке у свету флоре и фауне и на тај начин полако разламао окамењене клише фолклорне бајке. Међутим, он је сам говорио да је свет пун свакојаких чудеса на која смо се толико навикли „да их називамо свагдањим стварима". Колико су Андерсенове приче одраз реалног живота и колико се, каткад, по начину уметничког обликовања, а нарочито по судбинама главних јунака, разликују од фолклорних модела, најбоље говори дилема књижевних историчара и критичара, који се често питају да ли овај велики писац одиста пише приче или бајке, како он сам своје приче назива. Питање жанровске класификације његових бајки и данас је предмет многих дискусија, па и дисонантних ставова, који се могу приближити применом биографског приступа изучавању књижевног дела, јер су многе од њих инспирисане догађајима из пишевог живота. Наравно, при том ваља користити искуства и комплементарност и других метода, јер се Андерсен у обликовању својих дела често служио различитим техникама приповедања и неочекиваним епизодама, по којима се препознаје аутентичност и особеност његовог приповедања. Естетске ознаке и поруке његових прича и бајки блиске су идејној и тематској структури народних новела, јер су у њима рудиментарно саопштене дубоке истине о људским манама и врлинама, стилским исказом који карактерише уметнички модел басне или сатиричне приче. Но како у пишевом животу

није све текло према његовим жељама и плановима, он је често прибегавао моделу фолклорне бајке, нарочито у почетној фази књижевног стварња.

**----- OSTATAK TEKSTA NIJE PRIKAZAN. CEO RAD MOŽETE
PREUZETI NA SAJTU. -----**

www.maturskiradovi.net

MOŽETE NAS KONTAKTIRATI NA E-MAIL: maturskiradovi.net@gmail.com